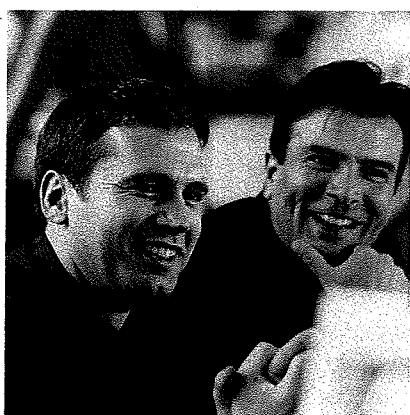
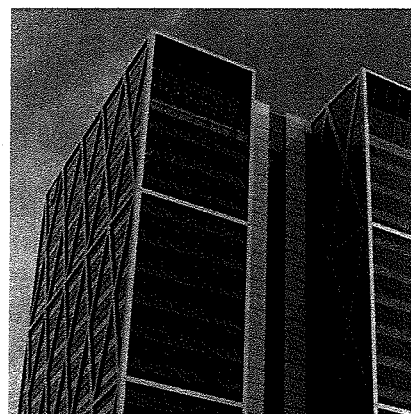
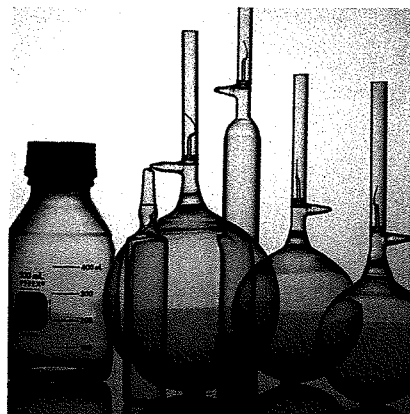

RPS

**QUICK SCAN NATUURWAARDEN
BOUWLOCATIE GOUDSWAARD**

Definitief

RPS

**QUICK SCAN NATUURWAARDEN
BOUWLOCATIE GOUDSWAARD**

Definitief

in opdracht van: **Gemeente Korendijk**
contactpersoon: J. Groeneweg
adres: Postbus 3708
3265 ZG Piershil

RPS advies- en ingenieursbureau bv
Postbus 75
4140 AB Leerdam

projectnummer: NC11110400
omvang rapportage: 22 pagina's (excl. bijlagen)
projectleider: J. Hakkens
datum: 16 juni 2011
versie: 1
status: definitief

paraaf voor akkoord:

ba

drs. M.G.A.M. van der Linden
(adviseur Ecologie)
ing. S.D.M. Tummers (adviseur Ecologie)

ir. J.J.M.M. Hakkens
projectleider Ecologie

INHOUD

1	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel quick scan.....	4
1.3	Flora- en faunawet in het kort	4
1.4	Natuurbeschermingswet in het kort	5
2	WERKWIJZE QUICK SCAN	6
2.1	Beschrijving project.....	6
2.2	Inventarisatie.....	6
2.2.1	Beschikbare gegevens.....	6
2.2.2	Veldgegevens beschermde soorten	6
2.2.3	Veldgegevens biotopen.....	6
2.3	Effectanalyse voorgenomen werkzaamheden.....	6
2.4	Bepaling mitigerende en compenserende maatregelen	7
2.5	Advies vervolgtraject.....	7
3	BESCHRIJVING PROJECT.....	8
3.1	Ligging projectgebied.....	8
3.2	Ontwerp en werkzaamheden.....	8
3.3	Aanwijzende natuurwaarden en instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied	9
4	INVENTARISATIE	11
4.1	Beschikbare gegevens.....	11
4.2	Uitgevoerde veldinventarisatie	11
4.2.1	Gehanteerd inventarisatieprotocollen	11
4.3	Aanwezige of te verwachten soorten	12
4.3.1	Vaatplanten	12
4.3.2	Zoogdieren	12
4.3.3	Vogels	12
4.3.4	Reptielen	12
4.3.5	Amfibieën	12
4.3.6	Vissen	13
4.3.7	Insecten en weekdieren	13
4.4	Aanwezige of te verwachten habitattypen en soorten van de Natuurbeschermingswet.....	13
4.4.1	Habitattypen	13
4.4.2	Habitatsoorten.....	14
4.4.3	Broedvogels	14
4.4.4	Niet-broedvogels	14
4.5	Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde flora en fauna en instandhoudingdoelstellingen	15
5	EFFECTANALYSE.....	16
5.1	Zoogdieren.....	16
5.2	Vogels.....	16
5.3	Amfibieën	17
5.4	Vissen	17
6	MITIGERENDE MAATREGELLEN EN COMPENSATIE	19
6.1	Algemeen / uitvoering	19

6.2	Compensatie.....	19
7	ADVIES VERVOLGTRAJECT	21
7.1	Volledigheid quick scan	21
7.2	Vervolgtraject.....	21
7.3	Aanbevelingen en advies.....	21
8	BRONNEN.....	23

BIJLAGEN

- 1 Natuurwetgeving
- 2 Foto's projectgebied
- 3 Inventarisatiekaart

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Gemeente Korendijk is voornemens om aansluitend op de huidige bebouwing, woningen te bouwen in vier kernen van de gemeente:

- Nieuw-Beijerland
- Piershil
- Goudswaard
- Zuid-Beijerland

Met deze uitbreidingen wordt een antwoord gegeven op de toenemende vraag naar woningen. De gebieden waarop de woningen worden gebouwd, liggen momenteel grotendeels in het buitengebied. Onderdeel van het gezamenlijke projectgebied zijn ook de watergangen binnen en rondom de gronden. In drie locaties maken hiervan ook kreken onderdeel uit.

Dit rapport betreft de plannen van de Gemeente Korendijk voor het deelgebied 'Goudswaard'.

1.2 Doel quick scan

Bij ruimtelijke ingrepen zoals woningbouw moet worden getoetst of er sprake is van strijdigheid met de Nederlandse natuurwetgeving. Bij het deelgebied 'Goudswaard' dient rekening te worden gehouden met de Flora- en faunawet (zie ook bijlage 1). De Natuurbeschermingswet is mogelijk van toepassing aangezien het projectgebied op korte afstand van het Natura 2000-gebied 'Haringvliet' ligt.

Het doel van de quick scan is inzicht te krijgen in de beschermde planten- en diersoorten die voorkomen of kunnen voorkomen in het projectgebied. De gegevens voortvloeiend uit de quick scan geven duidelijkheid of een aanvullend onderzoek en een daaruit volgende toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk is.

1.3 Flora- en faunawet in het kort

De Flora- en faunawet is gericht op de duurzame instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten en is sinds 1 april 2002 in werking. Deze wet heeft een aantal verbodsbepalingen, maar ook voorwaarden waaronder bepaalde handelingen mogen plaatsvinden. De Flora- en faunawet geeft uitvoering aan de nationale en internationale doelstellingen voor de natuurbescherming in Nederland, samen met de Natuurbeschermingswet.

De via de Flora- en faunawet beschermde soorten zijn in drie categorieën onderverdeeld:

- tabel 1 - algemene soorten,
- tabel 2 - overige soorten,
- tabel 3 - soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB.

Voor soorten uit tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht zolang er zorgvuldig gehandeld wordt. Soorten uit tabellen 2 en 3 genieten een zwaarder beschermingsregime. Bij ruimtelijke ingrepen waarbij schade verwacht wordt ten aanzien van tabel 2-soorten kan in sommige gevallen volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt worden. Wanneer voldoende mitigerende maatregelen kunnen worden genomen om de negatieve effecten van de uitvoeringswerkzaamheden (ingreep) op beschermde soorten te voorkomen, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig. De mitigerende maatregelen dienen dan wel duidelijk beschreven te worden in een

ecologisch werkprotocol, toegespitst op het onderliggende project. De initiatiefnemer kan er voor kiezen om deze mitigerende maatregelen te laten beoordelen door het bevoegd gezag (Dienst Regelingen). Is het niet mogelijk om voldoende mitigerende maatregelen te nemen voor tabel 2- en 3-soorten, dan dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

1.4 Natuurbeschermingswet in het kort

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van specifieke natuurgebieden en is alleen gericht op gebiedsbescherming. Voor activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde natuur, is een vergunning nodig. De bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt. De volgende gebieden zijn aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden)
- Beschermde Natuurmonumenten
- Wetlands

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden in de Europese Unie (EU). Natura 2000 is opgezet door de EU om de rijke natuur en biodiversiteit in Europa te beschermen.

Via de Natuurbeschermingswet 1967 werden natuurgebieden beschermd door het aanwijzen van Staats- en Beschermde Natuurmonumenten. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt het onderscheid tussen Staats- en Beschermde Natuurmonumenten, beide worden nu Beschermde Natuurmonumenten genoemd. Daarnaast komen die (delen van) Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden te vervallen.

Wetlands worden wereldwijd beschermd onder de Ramsar-conventie en AEWA-verdrag. De Ramsar-conventie (1975) is een internationale overeenkomst inzake watergebieden (draslanden) die van internationale betekenis zijn, in het bijzonder als woongebied voor watervogels. Het doel van deze conventie is het behoud en het oordeelkundig gebruik van alle watergebieden door middel van plaatselijke, regionale en nationale acties en internationale samenwerking, als bijdrage tot het tot stand komen van een duurzame ontwikkeling in de gehele wereld. De Afrikaans-Euraziatische overeenkomst over watervogels (AEWA) is het meest omvangrijke verdrag dat valt onder de Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals (CMS). Het verdrag regelt de bescherming van 255 trekkende vogelsoorten die geheel of gedeeltelijk afhankelijk zijn van moerasgebieden (*wetlands*).

2 WERKWIJZE QUICK SCAN

2.1 Beschrijving project

De ligging van het projectgebied in Nederland wordt omschreven en de begrenzing wordt aangegeven op een topografische kaart. Daarnaast wordt ook aangegeven wanneer het gebied in of in de omgeving van een beschermd natuurmonument, Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied of de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) ligt. Voor de uitvoering van het project worden de verschillende werkzaamheden beschreven, waaronder de periode, te hanteren materieel en een eventuele fasering in de tijd. Voor de Natuurbeschermingswet wordt de lijst van aanwijzende natuurwaarden van het Natura 2000-gebied en de daarvoor opgestelde instandhoudingsdoelstellingen bijgevoegd.

2.2 Inventarisatie

De basis voor de quick scan wordt gevormd door gegevens over het voorkomen en de verspreiding van beschermde planten- en diersoorten binnen het projectgebied.

2.2.1 Beschikbare gegevens

Grote delen van Nederland zijn in de afgelopen jaren reeds onderzocht op aanwezige beschermde soorten. De gegevens afkomstig van deze onderzoeken worden grotendeels gepubliceerd in boeken (soortverspreidingsatlassen), rapportages of op internet. Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen kan inzicht worden verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied. De bestaande gegevens worden op uurhok (5*5km)- of kilometerhokniveau weergegeven. Een nadeel hiervan is dat dan nog niet met zekerheid bekend is of de betreffende planten- of diersoort ook daadwerkelijk in het projectgebied voorkomt (bijvoorbeeld doordat het projectgebied klein van oppervlakte is) en wat de functie van het gebied is voor deze soort.

2.2.2 Veldgegevens beschermde soorten

Inzicht in het voorkomen van beschermde soorten wordt ook verkregen door het uitvoeren van een veldinventarisatie. Met deze inventarisatie kan het voorkomen van plant- en diersoorten met zekerheid worden vastgesteld via directe of indirecte waarneming (sporen). Tijdens de inventarisatie wordt gericht onderzoek gedaan naar de verschillende beschermde en bedreigde soorten in het projectgebied. Hiervoor worden beschikbare, goedgekeurde en algemeen geaccepteerde inventarisatieprotocollen toegepast om een volledig beeld te verkrijgen van de aanwezige soorten en de functie van het gebied voor deze soort.

2.2.3 Veldgegevens biotopen

Door de biotopen in het projectgebied te inventariseren en te beschrijven kan beoordeeld worden wat de functie en de kwaliteit van het gebied is voor de aanwezige beschermde soorten. Daarnaast kan beoordeeld worden of soorten die vermeld worden in de bestaande gegevens ook daadwerkelijk in het gebied verwacht mag worden.

2.3 Effectanalyse voorgenomen werkzaamheden

Wanneer bekend is welke soorten in het projectgebied aanwezig zijn of verwacht mogen worden kan beoordeeld worden welke effecten te verwachten zijn door het uitvoeren van de voorgenomen

werkzaamheden. Het betreft hier een beschrijving van verwachte tijdelijke effecten en/of effecten op langere termijn als gevolg van de nieuwe gebiedsinrichting. Dit wordt beschreven in hoofdstuk 5.

2.4 Bepaling mitigerende en compenserende maatregelen

Wanneer negatieve effecten als gevolg van de uit te voeren werkzaamheden worden verwacht, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden opgesteld en nageleefd. Hiermee wordt de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen gegarandeerd.

De mitigerende maatregelen sluiten zoveel mogelijk aan op reeds opgestelde maatregelen in bestaande goedgekeurde gedragscodes. Wanneer uw werkzaamheden overeenkomen met de werkzaamheden waar een gedragscode voor is opgesteld kunt u die betreffende gedragscode hanteren.

2.5 Advies vervolgtraject

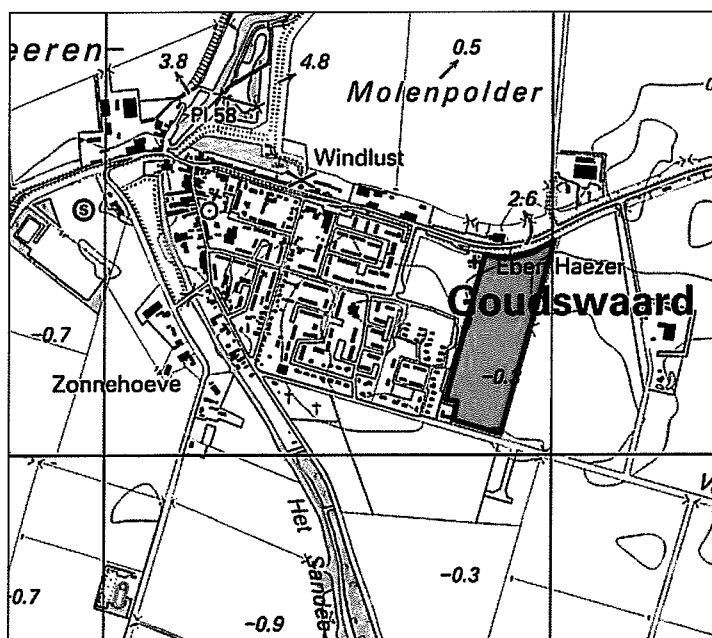
Tenslotte wordt het advies gegeven voor het vervolgtraject. Enerzijds kan uit een quick scan blijken dat in het projectgebied geen beschermde natuurwaarden aanwezig zijn en er daarom geen negatieve effecten te verwachten zijn. Anderzijds kan de quick scan als uitkomst hebben dat er een onvoldoende duidelijk beeld is van de aanwezige beschermde natuurwaarden dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

3 BESCHRIJVING PROJECT

3.1 Ligging projectgebied

Dit rapport betreft de plannen van de Gemeente Korendijk (Hoeksche Waard) voor het deelgebied 'Goudswaard' ten oosten van de dorpskern Goudswaard in de provincie Zuid-Holland. Het projectgebied ligt in kilometerhok 78-420 en beslaat een oppervlakte van 7 ha.

Het gebied is in gebruik als akker en wordt aan alle zijden omringd door watergangen. Alleen langs de noordelijke 50 meter en de zuidelijke 15 meter van de westgrens ligt geen watergang. Aan de noord- en de zuidzijde bevinden zich doorgaande wegen. De bestaande bebouwing grenst aan de westzijde over de volledige lengte aan het projectgebied (zie figuur 3.1).

Figuur 3.1: ligging projectgebied (rood vlak)

Het deelgebied 'Goudswaard' ligt op ongeveer 1 km van het Natura 2000-gebied 'Haringvliet'. Daarnaast ligt het op korte afstand van het EHS-gebied Korendijkse Slikken (bestaande natuur en prioritaire nieuwe natuur).

3.2 Ontwerp en werkzaamheden

In het projectgebied verrijst een woonwijk met 46 woningen en een multifunctionele accommodatie voor het dorp. Het betreffende perceel zal hierdoor volledig benut worden.

Globaal bestaan de werkzaamheden uit:

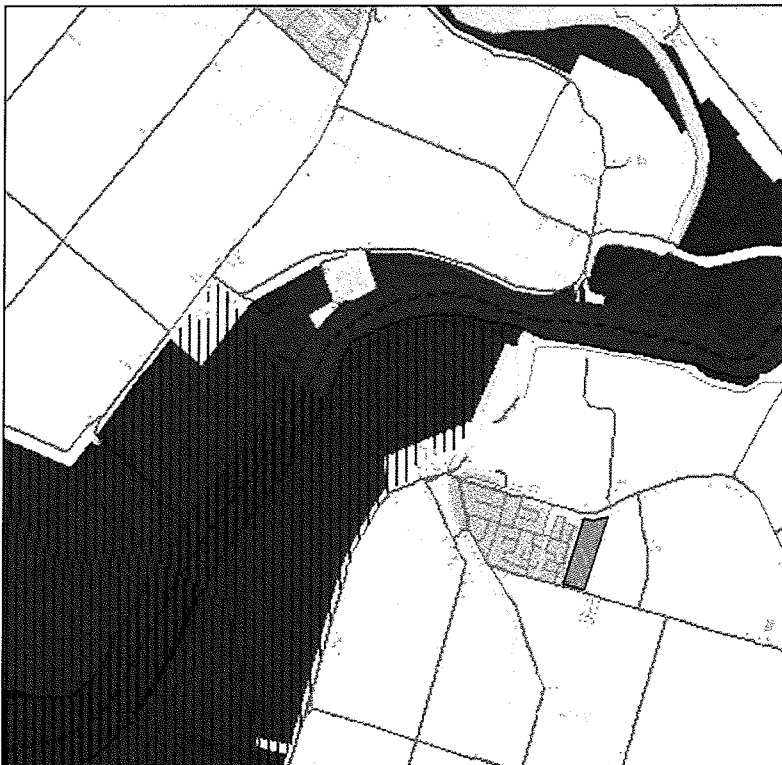
- Aan- en afvoerwegen realiseren
- Graafwerkzaamheden t.b.v. fundering
- Aan- en afvoer van materiaal en materieel
- Daadwerkelijke bouw van woningen en accommodatie
- Aanleg buitenruimte

Het is nog onbekend wanneer de werkzaamheden starten en wat de duur van de uitvoering is.

3.3 Aanwijzende natuurwaarden en instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied

Op één km afstand van het projectgebied ligt het Natura 2000-gebied 'Haringvliet' (zie figuur 3.2). Het projectgebied maakt daar dus geen deel vanuit, maar is er mogelijk wel op een ecologisch relevante manier mee verbonden.

Het Haringvliet is een afgesloten zeearm die via een open verbinding met het Hollands Diep deel uitmaakt van de delta van Rijn en Maas. Na de voltooiing van de Haringvlietsluizen in 1970 viel het getij in het voormalige brakke getijdengebied grotendeels weg. Het water werd zoet tot aan de sluisen en het getij werd beperkt. Het Haringvliet vormt nu een groot zoetwaterbekken, dat alleen via Spui, Oude Maas en Nieuwe Waterweg nog in verbinding staat met de Noordzee. Het peil wordt beïnvloed door de Haringvlietsluizen en de bovenstroomse stuwen. Aan de oevers van Voorne-Putten, de Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee bestaat het landschap uit grasgorzen, riet- en biezenvelden, begroeide en onbegroeide zand- en slikplaten grenzend aan het open water. Een aantal voormalige platen zijn door vooroeververdediging en aanvulling met grond uitgegroeid tot uitgestrekte gebieden (Ventjagersplaten en Slijkplaat). In het Haringvliet ligt het eiland Tiengemeten. Een deel van de rietlanden en zilte gorzen is door begrazing omgevormd in grasland van brakke bodem (zilverschoonverbond), terwijl onbegraasde delen zich ontwikkeld hebben tot riet, brakke ruigte en struweel.

Figuur 3.2: Ligging projectgebied (rood vlak) ten opzichte van het Natura 2000-gebied Haringvliet (groen vlak)

Hieronder zijn de bijbehorende kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen weergegeven.

Gebiedsnummer	109
Natura 2000 Landschap	Noordzee, Waddenzee en Delta
Status	Habitatrichtlijn + Vogelrichtlijn

Site code NL1000015 (Haringvliet) + NL9802018 (Haringvliet)
 Beschermd natuurmonument 21 natuurmonumenten (BN/SN)
 Wetland (Wetlands-Conventie) Haringvliet
 Beheerder Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en particulieren
 ProvincieZuid-Holland
 Gemeente Bernisse, Cromstrijen, Dirksland, Goedereede, Hellevoetsluis,
 Korendijk, Middelharnis, Oostflakkee
 Oppervlakte 11.633 ha

Het projectgebied ligt op korte afstand van de Leenheerenpolder die is aangewezen als Habitatrictlijngebied.

Kernopgave

1.06	Herstel zout-invloed Haringvliet	Herstel zout invloed in Haringvliet, vooral voor trekvisen, zoals zeeprrik H1095, elft H1102 en zalm H1106, en mede voor brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje) H6430_B en schorren en zilte graslanden (buitendijks) H1330_A.
1.13	Voortplantingshabitat	Behoud ongestoorde rustplaatsen en optimaal voortplantingshabitat (waaronder embryonale duinen H2110) voor bontbekplevier A137, strandplevier A138, kluut A132, grote stern A191 en dwergstern A195, visdief A193 en grijze zeehond H1364.
1.14	Leefgebied noordse woelmuis	Behoud van geïsoleerde eilanden als leefgebied voor noordse woelmuis *H1340 (onbereikbaar voor concurrenten).
1.17	Broedgelegenheid en foerageergebied	Behoud habitat broedvogels als grote stern A191 en dwergstern A195, visdief A193, lepelaar A034, foerageergebied voor ganzen.

Habitattypen	
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)
H3270	Slikkige rivieroevers
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)

* prioritaire habitatype

Habitatsoorten

H1095 - Zeeprrik
 H1099 - Rivierprrik
 H1102 - Elft
 H1103 - Fint
 H1106 - Zalm
 H1134 - Bittervoorn
 H1163 - Rivierdonderpad
 H1340 - *Noordse woelmuis

Broedvogelsoorten

A081 - Bruine Kiekendief
 A132 - Kluut
 A137 - Bontbekplevier
 A138 - Strandplevier
 A176 - Zwartkopmeeuw
 A191 - Grote stern

*prioritaire soort

vervolg Broedvogelsoorten

A193 - Visdief
 A195 - Dwergstern
 A272 - Blauwborst
 A295 - Rietzanger

Niet-broedvogelsoorten

A005 - Fuut
 A017 - Aalscholver
 A034 - Lepelaar
 A037 - Kleine Zwaan
 A041 - Kolgans
 A042 - Dwerggans
 A043 - Grauwe Gans
 A045 - Brandgans
 A048 - Bergeend
 A050 - Smient

vervolg Niet-broedvogelsoorten

A051 - Krakeend
 A052 - Wintertaling
 A053 - Wilde eend
 A054 - Pijlstaart
 A056 - Slobeend
 A061 - Kuifeend
 A062 - Toppereend
 A094 - Visarend
 A103 - Slechtvalk
 A125 - Meerkoet
 A132 - Kluut
 A138 - Strandplevier
 A140 - Goudplevier
 A142 - Kievit
 A156 - Grutto
 A160 - Wulp

4 INVENTARISATIE

4.1 Beschikbare gegevens

Voor dit project is bij diverse organisaties nagevraagd of bestaande soortverspreidingsgegevens beschikbaar zijn. Daarnaast is gebruik gemaakt van landelijke soortverspreidingsatlassen en relevante internetpagina's. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de bestaande bronnen die voor dit project voor de diverse soortgroepen zijn gebruikt.

Tabel 4.1: gebruikte bronnen ten behoeve van soortverspreidingsgegevens

Soortgroep	Bron(nen)
vaatplanten	Waarneming.nl
zoogdieren	Zoogdierenatlas.nl, Waarneming.nl, Werkatlas verspreiding zoogdieren Zuid-Holland
vogels	Waarneming.nl
reptielen	Ravon.nl
amfibieën	Ravon.nl
vissen	Ravon.nl
insecten	-
weekdieren	Stichting Anemoon 'Inhaalslag Verspreidingsonderzoek Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn'

4.2 Uitgevoerde veldinventarisatie

De veldinventarisatie voor dit project heeft op 17 en 18 mei 2011 plaatsgevonden. De inventarisatie is uitgevoerd door M. van der Linden, hij is werkzaam als ecooloog bij RPS. Door Ermo Visserij B.V. is een visstandbemonstering met behulp van elektrovisserij uitgevoerd. Tijdens deze inventarisaties is gericht gezocht naar de verschillende beschermde en bedreigde planten- en diersoorten die in het projectgebied voorkomen.

Percelen en oevers zijn al lopend onderzocht met behulp van zicht (ook met verrekijker), gehoor en reuk naar directe en indirecte (sporen) bewijzen van aanwezigheid. De watergangen zijn bemonsterd met een schepnet, als de slootafmetingen het toelieten vanuit de watergang zelf, soms vanaf de oever. Voor de bredere watergang (ondermeer de kreek) is de methode van elektrovisserij toegepast.

In bijlage 2 is een inventarisatiekaart en in bijlage 3 zijn foto's van het projectgebied bijgevoegd.

4.2.1 Gehanteerd inventarisatieprotocollen

Voor de veldinventarisatie is de onderzoeksontheffing gebruikt die aan de leden van Netwerk Groene Bureaus is verleend (FF/75A/2010/003). Hieruit zijn de volgende inventarisatieprotocollen gehanteerd:

- Ongewervelden, protocol EIS-Nederland
- Visseninventarisatie; vangen met schepnet, protocol RAVON
- Visseninventarisatie; vangen met elektrovisapparatuur (Praktijkopleiding Elektrovisserij 1999)
- Amfibieën; geluidswaarnemingen, zichtwaarnemingen, vangen met schepnet, protocol RAVON
- Reptielen; zichtwaarnemingen, protocol RAVON
- Zoogdieren, vlinders, libellen, planten; zichtwaarnemingen.

4.3 Aanwezige of te verwachten soorten

Hieronder wordt beschreven welke beschermde of bedreigde soorten in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Onderstaande is het resultaat van de bureaustudie en de veldinventarisatie. Per soort wordt aangegeven wat de functie van het projectgebied is voor deze soort. Betreft het hier een volledig leefgebied of dient het als voortplanting- of foerageergebied? Ook wordt aangegeven of de soorten voortkomend uit de bureaustudie in het projectgebied voorkomen of dat er geen geschikt biotoop aanwezig is. Als dit laatste het geval is zal de betreffende soort niet verder meer worden behandeld in deze rapportage.

4.3.1 Vaatplanten

Het water van de aanwezige sloten is deels begroeid met sterrenkroos, de oevers zijn veelal begroeid met glanshaver, brandnetel en riet. Beschermde of anderszins bijzondere plantensoorten zijn niet in het projectgebied aangetroffen, noch te verwachten.

4.3.2 Zoogdieren

In de bestaande verspreidingsgegevens zijn waarnemingen gemeld van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (in de dorpskern), noordse woelmuis (langs de kreek Het Sandee), veldmuis, dwergmuis en hermelijn. De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen in deze regio foerageren. De noordse woelmuis wordt niet in het projectgebied zelf verwacht door het ontbreken van goed ontwikkelde rietvegetaties. De algemene grondgebonden zoogdieren veldmuis, dwergmuis en hermelijn kunnen op de akker en langs de sloten hun voedsel- en/of leefgebied vinden. Tijdens de inventarisatie is alleen een haas waargenomen.

4.3.3 Vogels

De buizerd, havik, sperwer, groene specht, huiszwaluw, kleine karekiet, rietzanger, waterhoen en meerkoet worden onder andere in bestaande bronnen genoemd. Al deze vogelsoorten kunnen in de omgeving van of in het projectgebied zelf voorkomen. Tijdens de veldinventarisatie is de veldleeuwerik en de wilde eend aangetroffen. De watervogels en rietvogels zijn direct van de watergang en zijn begroeiing rondom het projectgebied afhankelijk als foerageer-, leef- en voortplantingsgebied. De andere soorten zijn voor hun foerageer- en/of leefgebied deels afhankelijk van de akker.

4.3.4 Reptielen

In de bestaande bronnen zijn geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in de omgeving van het projectgebied. Tijdens de inventarisatie zijn geen reptielen waargenomen. Het ontbreken van goed ontwikkelde oevervegetaties (ontbreken leefgebied) en de afwezigheid in de omgeving verklaren het ontbreken van reptielen in het projectgebied.

4.3.5 Amfibieën

De kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker zijn volgens bestaande verspreidingsgegevens uit de omgeving bekend. In de watergang aan de westzijde van het projectgebied zijn larven van de bruine kikker aangetroffen. Andere waarnemingen van amfibieën zijn niet gedaan.

4.3.6 Vissen

Kleine modderkruiper en bittervoorn worden vermeld in bestaande verspreidingsgegevens. Hoewel deze niet tijdens de veldinventarisatie zijn aangetroffen is het mogelijk dat deze twee soorten in de sloten van het projectgebied voorkomen. Tijdens de veldinventarisatie zijn alleen niet beschermde soorten als driedoornige stekelbaars, blankvoorn en boerenkarper aangetroffen.

4.3.7 Insecten en weekdieren

In de bestaande bronnen zijn geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde insecten en weekdieren zoals bijvoorbeeld de platte schijfhoren. Tijdens de inventarisatie zijn ook geen beschermde soorten aangetroffen. Beschermde insecten en weekdieren worden niet verwacht in het projectgebied door het ontbreken van waardplanten en goed ontwikkelde oever- en watervegetatie.

4.4 Aanwezige of te verwachten habitattypen en soorten van de Natuurbeschermingswet

Hieronder wordt beschreven welke habitattypen en soorten, beschermd door de Natuurbeschermingswet, in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Onderstaande is het resultaat van de bureaustudie en het veldbezoek.

4.4.1 Habitattypen

Schorren en zilte graslanden (Buitendijks)

Het habitatype Atlantische schorren omvat in eerste instantie buitendijkse graslanden die met regelmaat door zeewater overspoeld worden. Het type wordt daarnaast ook binnendijks aangetroffen, op plaatsen die onder invloed staan of gestaan hebben van zout water. Gezien het feit dat het projectgebied nu als akker in gebruik is, is het te verwachten dat hier geen sprake is van een sterke invloed van zoutwater. Het habitatype 'Schorren en zilte graslanden' is daarom niet te verwachten in het projectgebied.

Slikkige rivieroever

Dit habitatype betreft slikkige rivieroever met stikstofminnende pioniervegetatie van het verbond *Bidention tripartitae*. Dergelijke begroeiingen ontwikkelen zich vrij laat in het jaar, op kaal substraat. Het type is in het Europese laagland wijdverbreid, maar beslaat doorgaans slechts een gering oppervlakte; bovendien zijn de standplaatsen meestal slechts voor korte tijd geschikt (efemeer). De Waal, met haar brede, vlakke oevers, biedt in ons land de beste vestigingskansen voor dit habitatype. In de Grensmaas is het habitatype in een ietwat afwijkende vorm ontwikkeld op zandige grindbanken. Dit habitatype is niet aanwezig in het projectgebied, door het ontbreken van een natuurlijke pionierssituatie en het hanteren van een vast winter- en zomer waterpeil.

Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)

Dit habitatype omvat een breed scala aan alluviale bostypen, dit wil zeggen bossen die groeien op afzettingen van rivieren en beken. De boomlaag wordt doorgaans gedomineerd door schietwilg of katwilg. In het projectgebied groeit geen bos.

Vochtige alluviale bossen (essen-lepenbossen)

Dit habitatype omvat een breed scala aan alluviale bostypen, dit wil zeggen bossen die groeien op afzettingen van rivieren en beken. Het Essen-lepenbos (*Fraxino-Ulmetum*) groeit op kleiige afzettingen

in kommen en op oeverwallen langs rivieren. Dit habitattype komt niet in het projectgebied voor door het ontbreken van bos.

4.4.2 Habitatsoorten

Vissen

Van de aangewezen vissoorten voor de Habitatrictlijn is in het projectgebied alleen de bittervoorn te verwachten. Het projectgebied is voor de zeeprík, rivierprík, elft, fint, zalm en rivierdonderpad niet geschikt als leefgebied door het ontbreken van geschikt habitat in de sloten rondom de akker.

Zoogdieren

De noordse woelmuis is bekend van de Korendijksche Slikken ten zuidwesten van het projectgebied. Daarnaast is ook een waarneming bekend van de omgeving van de kreek Het Sandee. Door het ontbreken van een goed ontwikkelde rietvegetatie is het niet te verwachten dat de noordse woelmuis in het projectgebied zelf een leefgebied vindt.

4.4.3 Broedvogels

De broedvogels bruine kiekendief, kluut, bontbekplevier, strandplevier, zwartkopmeeuw, grote stern, visdief en dwergstern zijn soorten van uitgestrekte rietvelden en zandige of grindrijke oevers langs grote wateren. Deze biotopen zijn niet aanwezig in het projectgebied, waardoor een geschikt broedbiotoop ook ontbreekt.

De blauwborst is gebonden aan vochtige gebieden met plaatselijk dichte, struikenrijke vegetatie, zoals moerassen, vennen, rivieren, beken, kanalen en sloten, voormalige getijdengebieden, natte heidegebieden, hoogveengebieden, maar ook akkergebieden (koolzaad) en braakliggende terreinen. De broedbiotoop van de rietzanger bestaat uit moerasgebieden met verruigd riet en struikopslag en daarnaast uit grienden, broekbossen, en oevers van rivieren, meren, kanalen en sloten. De soort broedt tegenwoordig vooral in de laagveenmoerassen, waarbij een voorkeur bestaat voor de relatief droge delen. Het nest wordt dicht boven de bodem gebouwd in overjarig riet, zegges, gras, hoge kruiden of struikgewas, of op drijftillen.

De rietvegetaties langs de sloten van het projectgebied bieden mogelijk een leefgebied aan de blauwborst en rietzanger, alhoewel in het daadwerkelijke Natura 2000-gebied geschikter leefgebied en broedbiotoop aanwezig is door het voorkomen van uitgestrekte rietvegetaties afgewisseld met broekbossen.

4.4.4 Niet-broedvogels

De watergangen in het projectgebied kunnen mogelijk geschikt zijn als leefgebied voor de fuut, wilde eend en meerkoet. Door de beperkte oppervlakte van de watergangen bieden deze maar voor een klein aantal van deze vogels een leefgebied in de wintermaanden. De watervogels aalscholver, lepelaar, kleine zwaan, kolgans, dwerggans, grauwe gans, brandgans, bergeend, smient, kraakeend, wintertaling, pijlstaart slobeend, kuifeend, toppereend, kluut, strandplevier, goudplevier verblijven in de wintermaanden bij voorkeur op of aan grote, open wateren om te foerageren en te rusten. De visarend is ook gebonden aan open watergebieden met voldoende aanbod aan vis. Deze grote wateren ontbreken in het projectgebied. Mogelijk foerageren de ganzen en kievit sporadisch op de akkers als hier gewassen op blijven staan of resten van het oogsten achterblijven.

4.5 Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde flora en fauna en instandhoudingdoelstellingen

Van de in tabel 4.2 opgenomen planten- en diersoorten en instandhoudingdoelstellingen mag, gezien het voorgaande, worden aangenomen of is met zekerheid vastgesteld dat zij binnen het projectgebied voorkomen.

Tabel 4.2: Aangetroffen (onderstreept) en te verwachten beschermde en/of bedreigde flora en fauna

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Tabelnr. Flora- en faunawet*	Vogel-/Habitatrichtlijn**	Rode lijst
Zoogdieren				
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	gewone dwergvleermuis	3	IV	-
<i>Pipistrellus nathusii</i>	ruige dwergvleermuis	3	IV	-
<i>Microtus arvalis</i>	veldmuis	1	-	-
<i>Microtus minutus</i>	dwergmuis	1	-	-
<i>Mustela erminea</i>	hermelijn	1	-	-
<i>Lepus europeus</i>	haas	1	-	-
Vogels				
<i>Buteo buteo</i>	buizerd	3	-	-
<i>Accipiter gentilis</i>	havik	3	-	-
<i>Accipiter nisus</i>	sperwer	3	-	-
<i>Picus viridis</i>	groene specht	2	-	-
<i>Delichon urbica</i>	huiszwaluw	2	-	gevoelig
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	kleine karekiet	2	-	-
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	rietzanger	2	-	-
<i>Luscinia svecica</i>	blauwborst	2	Vogelrichtlijn	-
<i>Gallinula chloropus</i>	waterhoen	2	-	-
<i>Fulica atra</i>	meerkoet	2	-	-
<i>Alauda arvensis</i>	veldleeuwerik	2	-	gevoelig
<i>Anas platyrhynchos</i>	wilde eend	2	-	-
Niet-broedvogels (NB-wet)				
<i>Anser albifrons</i>	kolgans	2	-	-
<i>Anser erythropus</i>	dwerggans	2	-	-
<i>Anser anser</i>	grauwe gans	2	-	-
<i>Vanellus vanellus</i>	kievit	2	-	-
Amfibieën				
<i>Lissotriton vulgaris</i>	kleine watersalamander	1	-	-
<i>Bufo bufo</i>	gewone pad	1	-	-
<i>Rana temporaria</i>	bruine kikker	1	-	-
Vissen				
<i>Cobitis taenia</i>	kleine modderkruiper	2	II	-
<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	bittervoorn	2	II	kwetsbaar

(* tabel 1: algemene soorten, tabel 2: overige soorten en tabel 3: soorten bijlage 1 AMvB. ** Habitatrichtlijn II: soorten van Europees belang, IV: verbod op verstoren of vernietigen van de soort en zijn leefgebied)

5 EFFECTANALYSE

De uitbreiding van de bebouwde kom van Goudswaard met de bijbehorende bouwactiviteiten kan effecten hebben op de aanwezige beschermde soorten. Het is op dit moment nog niet bekend hoe het projectgebied wordt ingericht. De hieronder uitgewerkte effectanalyse is daarom toegespitst op effecten van de algemene bouwactiviteiten.

Wanneer duidelijk wordt hoe het projectgebied wordt ingericht, dient opnieuw bekeken te worden of onderstaande effectanalyse afdoende is, of dat hier een nieuwe analyse voor moet worden gemaakt. De effecten op beschermde soorten, broedvogels en niet-broedvogels van zowel de Flora- en faunawet als de Natuurbeschermingswet worden hieronder gezamenlijk beschreven. De effecten worden alleen beschreven op soorten die verwacht worden in of in de directe omgeving van het projectgebied.

5.1 Zoogdieren

De algemene grondgebonden zoogdieren ondervinden zowel op korte als op lange termijn een negatief effect van de bouwwerkzaamheden. Door de uitvoering van de werkzaamheden zelf ontstaat hinder in de vorm van geluid en trillingen. De grondgebonden zoogdieren zullen hier naar verwachting voor wegvlugten. Op de lange termijn verdwijnt mogelijk hun leefgebied indien de watergangen met de oeverzones verdwijnen. In de directe omgeving is echter voldoende alternatief leefgebied beschikbaar, waardoor geen grote verandering in de populatieomvang zal plaatsvinden door de uitvoering van het project.

Het projectgebied kan nu als onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen dienen. Wanneer in de periode mei-september gebruik wordt gemaakt van breed uitstralend kunstlicht (schijnwerpers) tussen zonsondergang en zonsopkomst heeft dit negatieve effecten op de vleermuizen. Door de aanwezigheid van kunstlicht worden vleermuizen beter zichtbaar voor hun predatoren en worden ze gehinderd in hun vliegroutes en jacht naar voedsel.

Indien de oppervlakte aan open water aanwezig blijft in het projectgebied (eventueel elders in het terrein), blijft foerageergebied beschikbaar en hoeft dit niet te leiden tot negatieve effecten op de vleermuizen. Daarnaast foerageren gewone dwergvleermuizen ook in de bebouwde kom als hier voldoende aanbod aan insecten is. Dit kan bereikt worden door voldoende groene (openbare) ruimte en groenstructuren in het ontwerp op te nemen.

Conclusie: afhankelijk van het ontwerp kan leefgebied van algemene grondgebonden zoogdieren en vleermuizen verloren gaan. Door de aanwezigheid van alternatief leefgebied in de omgeving en het behoud van de watergangen zal de invloed gering zijn.

5.2 Vogels

Broedvogels

Door de bouw van woningen en een accommodatie verdwijnt de akker die voor vogels onderdeel kan zijn van hun foerageergebied, dit geldt voor buizerd, havik, sperwer en huiszwaluw. In de directe omgeving blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. Afhankelijk van het ontwerp en het behoud van de oppervlakte aan open water met begroeide oevers heeft de uitvoering van het project in meer of mindere mate een negatief effect op de water- en rietoever-gebonden vogels als kleine karekiet, rietzanger, blauwborst, waterhoen, meerkoet en wilde eend. Wanneer watergangen geheel verdwijnen uit het projectgebied, verdwijnt ook leefgebied voor deze soorten. In de directe omgeving is echter alternatief leefgebied beschikbaar, waardoor de populatiegrootte nagenoeg gelijk kan blijven.

Voor de instandhoudingsdoelstellingen van de blauwborst en rietzanger is het projectgebied van gering belang. De rietvegetaties en struwelen in het daadwerkelijke Natura 2000-gebied Haringvliet zijn geschikter en uitgebreider als broedgebied voor deze soorten, dan de smalle rietvegetaties langs het projectgebied. Het eventueel verwijderen van de watergangen met rietvegetatie heeft daarom slechts een beperkt negatief effect, omdat in de huidige situatie geen grote aantallen blauwborsten en rietzangers aanwezig zijn in het projectgebied.

De akker zelf heeft voor de veldleeuwerik mogelijk de functie als broedgebied. Door het veranderen van de bestemming van agrarisch naar wonen, is het voor de veldleeuwerik niet meer mogelijk in het projectgebied te broeden. Wel blijft in de omgeving van het projectgebied alternatief landbouwgebied beschikbaar als broedgebied.

Wanneer de daadwerkelijke uitvoering in de voortplantingsperiode van vogels wordt gestart is directe schade op de broedende vogels te verwachten.

Conclusie: voor de aanwezige vogels gaat een deel van het foerageergebied verloren. Afhankelijk van de inrichting van het gebied kan leefgebied voor een broedvogels van open water en rietvegetaties verdwijnen. Voor de veldleeuwerik verdwijnt het leefgebied. In de directe omgeving is alternatief leefgebied voor alle vogelsoorten aanwezig.

Niet-broedvogels (Natuurbeschermingswet)

Voor de niet-broedvogels kolgans, dwerggans, grauwe gans en kievit verdwijnt een deel van het foerageergebied door de bouwwerkzaamheden. Het betreft hier het verdwijnen van in verhouding een relatief kleine oppervlakte aan foerageergebied. In de directe omgeving blijft voldoende foerageergebied aanwezig waardoor de instandhoudingsdoelstellingen voor het Haringvliet niet in het geding komen.

Conclusie: De uitvoering van de bouwwerkzaamheden leidt tot een verkleining van het foerageergebied van de niet-broedvogels.

5.3 Amfibieën

Indien de oppervlakte aan open water aanwezig blijft in het projectgebied (eventueel elders in het terrein), blijft leefgebied voor amfibieën aanwezig. Negatieve effecten op de lange termijn zijn dan niet te verwachten. In de directe omgeving blijft daarnaast voldoende alternatief leefgebied aanwezig, indien de oppervlakte aan open water kleiner wordt.

Wanneer de daadwerkelijke uitvoering in de voortplantingsperiode van amfibieën (globaal maart-juni) wordt gestart is directe schade op deze soortgroep te verwachten.

Conclusie: afhankelijk van de start van de uitvoering en de daadwerkelijk inrichting van het gebied zijn negatieve effecten op amfibieën te verwachten. In de directe omgeving is voldoende alternatief leefgebied beschikbaar.

5.4 Vissen

Indien de oppervlakte aan open water aanwezig blijft in het projectgebied (eventueel elders in het terrein), blijft leefgebied voor vissen aanwezig. Negatieve effecten op de lange termijn zijn dan niet te verwachten. In de directe omgeving blijft daarnaast voldoende alternatief leefgebied aanwezig, indien de oppervlakte aan open water kleiner wordt.

Wanneer de daadwerkelijke uitvoering in de voortplantingsperiode van vissen wordt gestart is directe schade op deze soortgroep te verwachten.

Conclusie: van de start van de uitvoering en de daadwerkelijk inrichting van het gebied zijn negatieve effecten op vissoorten te verwachten. In de directe omgeving is voldoende alternatief leefgebied beschikbaar.

6 MITIGERENDE MAATREGELEN EN COMPENSATIE

Om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen worden mitigerende en compenserende maatregelen genomen. Deze worden in dit hoofdstuk beschreven. Aangezien het nog niet bekend is of en hoe het projectgebied wordt ingericht worden alleen algemene mitigerende maatregelen beschreven. Daarnaast worden enkele inrichtingsadviezen gegeven die ten goede kunnen komen aan de beschermde soorten in het gebied. Wanneer duidelijk wordt hoe het gebied in de toekomst wordt ingericht, dient na te worden gegaan of een aanvulling of aanscherping van de mitigerende of compenserende maatregelen noodzakelijk zijn.

6.1 Algemeen / uitvoering

Een groot deel van de verwachte schade aan broedvogels, amfibieën en vissen is te voorkomen door buiten de voor hun kwetsbare periode te werken. Dat wil zeggen buiten de voortplantingsperiode en overwinterperiode. Voor deze perioden zijn wel richtdata te geven maar er moet wel nadrukkelijk vermeld worden dat deze perioden sterk afhankelijk zijn van het weer. Bij een lang aanhoudende zomer kan het broedseizoen langer doorlopen, voor de wilde eend bijvoorbeeld kan het doorlopen tot in september. Bij een lang aanhoudende winter begint de paaiperiode van de modderkruipers later, is het vroeg warm dan begint deze eerder. Om toch een werkperiode te geven dient men bij de uitvoering rekening te houden met de start van de werkzaamheden in periode september tot en met oktober, en als de weersomstandigheden dit toelaten november en december.

Om vestiging van vogels en grondgebonden zoogdieren te voorkomen kan de beschutting van vegetatie worden weggenomen door voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie kort te maaien of frezen. De vegetatie dient vervolgens ook kort te worden gehouden.

Wanneer watergangen gedempt en/of vergraven moeten worden dienen extra maatregelen te worden genomen om de aanwezige beschermde vissen, amfibieën en andere organismen te beschermen. De aanwezige vissen en amfibieën kunnen voorafgaand aan de werkzaamheden worden weggevangen en uitgezet worden in de directe omgeving in een soortgelijke watergang.

Om de aanwezige foeragerende en passerende vleermuizen niet te verstoren en indirect schade toe te brengen aan kraamkolonies, wordt er in de periode april tot en met november geen gebruikgemaakt van kunstlicht in de periode tussen zonsondergang en -opkomst, zie voor de zon-op-zon-onder-tijden: <http://www.knmi.nl/klimatologie/achtergrondinformatie/zonop2011.pdf>

6.2 Compensatie

Om het verlies aan foerageer-, voortplantings- of geheel leefgebied te compenseren kunnen voor een aantal soortgroepen kleine voorzieningen worden getroffen waardoor de inrichting van het projectgebied niet negatief hoeft uit te pakken.

Ruimte voor groen

Door in de aangrenzende landbouwpercelen enkele natuurvriendelijke akkerranden te realiseren wordt leefgebied voor de veldleeuwerik gecreëerd. Het reserveren van oppervlakte voor (openbaar) groen in het gebied wordt door zowel bewoners als de reeds aanwezige fauna gewaardeerd. Soortenrijke oevers langs eventuele watergangen bieden diverse vogels, kleine grondgebonden zoogdieren en amfibieën een leefgebied. Als de oevervegetatie ook tot in het water kan groeien (als natuurvriendelijke oever), wordt beschutting en paaimogelijkheden geboden aan vissen. Boven deze groenstructuren kunnen vleermuizen foerageren.

Ruimte voor water

Het behoud van watergangen in het projectgebied zorgt voor leefgebied van diverse watervogels, vissen en amfibieën. Door de watergangen op een natuurvriendelijke manier in te richten met flauwe taluds en ruimte voor water- en oeervegetatie heeft de realisatie van de nieuwbouw geen grote negatieve effecten op veel van de reeds aanwezige diersoorten.

Ruimte voor nestgelegenheid en vaste rust- en verblijfplaatsen

Door rekening te houden met het ontwerp van gebouwen kunnen rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen en broedgelegenheid voor huismussen en verschillende soorten zwaluwen worden gecreëerd. Door het aanbrengen van houten aftimmering langs de gevels of stootvoegen met een opening van 15cm kunnen vleermuizen een verblijfplaats vinden. Daarnaast kan bij daken gebruik worden gemaakt van de vogelvide in plaats van vogelschroot om nestgelegenheid aan huismussen te bieden. De vleermuizen en vogels zijn in het stedelijk gebied nuttig door het vangen van insecten.

7 ADVIES VERVOLGTRAJECT

7.1 Volledigheid quick scan

De uitgevoerde bureaustudie, veldinventarisatie en visstandbemonstering leiden tot een duidelijk beeld van de aanwezige en te verwachten beschermde planten en dieren in het deelgebied Goudswaard. Aanvullend onderzoek naar specifieke soortgroepen is daarom niet nodig.

Doordat nog niet geheel bekend is hoe en wanneer de bouwwerkzaamheden worden uitgevoerd kan een volledige effectanalyse nog niet worden gemaakt. De aansluitende mitigerende en compenserende maatregelen kunnen daarom ook nog niet compleet worden gemaakt.

7.2 Vervolgtraject

Wanneer meer duidelijk is over de inrichting van het gebied en de aanvang van de werkzaamheden dient deze quick scan, indien nodig, aangevuld te worden. Deze rapportage kan dan worden omgezet naar een natuurtoets die gebruikt kan worden voor een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet. Bij in acht neming van afgestemde mitigerende en compenserende maatregelen worden negatieve effecten voorkomen waardoor een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig is. De initiatiefnemer kan dit laten beoordelen door het bevoegd gezag Dienst Regelingen.

Op het gebied van de Natuurbeschermingswet leidt het project tot een verkleining van het foerageergebied van niet-broedvogels. Deze verkleining is echter dermate beperkt dat dit geen grote negatieve effecten heeft op de instandhoudingdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Haringvliet. Deze analyse kan met het bevoegd gezag van de Natuurbeschermingswet, Provincie Zuid-Holland, worden besproken.

Omgevingsvergunning

De conclusie van deze quick scan kan worden overgenomen in de aanvraag voor een Omgevingsvergunning bij de betreffende gemeente.

7.3 Aanbevelingen en advies

Naast de reeds opgestelde mogelijkheden voor compensatie in hoofdstuk 6 kunnen de volgende aanbevelingen worden gedaan, voor wanneer het project in de besteksfase komt:

- Opstellen van een werkprotocol om het zorgvuldig handelen controleerbaar te maken.
- Betrekken van een ter zake kundige op het gebied van vaatplanten, reptielen en vissen.

8 SAMENVATTING

De belangrijkste conclusies van deze quick scan voor het deelgebied Goudswaard:

1. Door de voorgenomen bouwwerkzaamheden verdwijnt foerageergebied voor verschillende soortgroepen. In de directe omgeving blijft echter voldoende geschikt foerageergebied aanwezig waardoor lange termijninvloeden op populatieniveau gering zullen zijn.
2. Een groot deel van de verwachte schade aan broedvogels, amfibieën en vissen is te voorkomen door buiten de voor hun kwetsbare periode te werken. Dat wil zeggen buiten de voortplantingsperiode en overwinterperiode. Men dient daartoe bij de uitvoering rekening te houden met een start van de werkzaamheden in periode september tot en met oktober, en als de weersomstandigheden het toelaten november en december.
3. Vleermuizen maken naar verwachting gebruik van het projectgebied om te foerageren. Vleermuissoorten genieten de hoogste beschermingsstatus binnen de flora- en faunawet (tabel 3). Indien de huidige oppervlakte aan open water aanwezig blijft in het projectgebied (eventueel elders in het terrein), blijft het belangrijkste deel van het huidige foerageergebied beschikbaar en hoeft dit niet te leiden tot negatieve effecten voor de vleermuizen.
4. Vooral in verband met het voorkomen van kleine modderkruiper en bittervoorn, vissoorten met een hoge beschermingsstatus (flora- en faunawet tabel 2), is het van belang dat als watergangen gedempt en/of vergraven worden, maatregelen worden genomen om aanwezige vissen, maar ook amfibieën en andere organismen te beschermen. De aanwezige vissen en amfibieën kunnen daartoe voorafgaand aan de werkzaamheden worden weggevangen en uitgezet in de directe omgeving in een soortgelijke watergang.
5. De beoogde bouwwerkzaamheden leveren geen of nauwelijks negatief effect op voor de habitattypen en -soorten die middels de natuurbeschermingswet zijn beschermd binnen Natura 2000-gebied Haringvliet. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur.
6. Wanneer duidelijk wordt hoe het gebied in de toekomst wordt ingericht, dient na te worden gegaan of een aanvulling of aanscherping van de beschreven mitigerende of compenserende maatregelen noodzakelijk is.
7. Deze rapportage kan worden omgezet naar een natuurtoets die gebruikt kan worden voor een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet. Bij in acht neming van afgestemde mitigerende en compenserende maatregelen worden negatieve effecten voorkomen waardoor een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig is.

9 BRONNEN

Geraadpleegde literatuur:

- Meijden van der, R., *Heukel's, Flora van Nederland*, Rijksherbarium / Hortus Botanicus Rijksuniversiteit Leiden, Leiden 2005.
- Weeda, E.J., e.a., *Nederlandse oecologische flora, wilde planten en hun relaties*, KNNV Uitgeverij, 2003.
- Janssen, J.A.M., Schaminée, J.H.J., *Soorten van de Habitatrichtlijn, Europese natuur in Nederland*, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2004.
- Stumpel, T., Strijbosch, H., *Veldgids amfibieën en reptielen*, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2006.
- Bos, F. e.a., De Vlinderstichting 2006, *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming*, Nederlandse Fauna 7, Leiden 2006.
- Lange, R., e.a., *Zoogdieren van West-Europa*, Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming i.s.m. Natuurmonumenten, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 2003.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, *Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000*, Nederlandse Fauna 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden 2002.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON), *De amfibieën en reptielen van Nederland*, *Nederlandse Fauna 9*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden 2009.
- Jonsson, L., *Vogels van Europa, Noord-Afrika en Midden-Oosten*, Stockholm, 1993.
- Emmerik van, W.A.M, Nie de, H.W., *De zoetwatervissen van Nederland, Ecologisch bekeken*, Vereniging Sportvisserij Nederland, Bilthoven 2006.
- Boesveld A., Gmelig Meyling A.W., Van Lente I., *Inhaalslag Verspreidingsonderzoek Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2008. Platte Schijfhoren, Anisus vorticulus*, Stichting Anemoon, 2009.

Geraadpleegde internetpagina's:

- www.minlnv.nl
- www.waarneming.nl
- www.vleermuis.net
- www.ravon.nl
- www.vlindernet.nl
- www.libellennet.nl
- www.zwgzh.nl
- www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGE 1: NATUURWETGEVING

In Nederland zijn ten aanzien van natuurwetgeving twee wetten en twee richtlijnen van toepassing:
Natuurbeschermingswet

- Flora- en faunawet
- Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn.

De Natuurbeschermingswet en de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn beschermen gebieden die in het kader hiervan aangewezen. De Flora- en faunawet is meer soortgericht en geldt daar waar beschermde soorten voorkomen.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn is een Europese richtlijn die in 1979 is vastgesteld en is gericht op de bescherming van vogelsoorten binnen de Europese Unie (EU). De richtlijn verplicht de lidstaten tot de instandhouding van de in het wild levende vogelsoorten op hun grondgebied en heeft betrekking op de bescherming van vogels, hun eieren, nesten en leefgebieden.

De richtlijn draagt tevens zorg voor de extra bescherming van broed- en trekvogels die:

- met uitsterven worden bedreigd;
- gevoelig zijn voor veranderingen in de leefomgeving;
- als bijzonder zeldzaam beschouwd worden;
- bescherming nodig hebben vanwege de eisen die ze aan hun habitat stellen.

Voor de vogels die genoemd zijn op de lijst van kwalificerende soorten heeft de minister Speciale Beschermingszones (SBZ's) aangemeld en deze zijn als zodanig aangewezen door de EU. In deze gebieden en daar buiten mogen geen handelingen worden verricht die een negatief effect hebben op de voorkomende beschermde vogels (o.a. omtrent het doden, vangen of verstoren). Voor de aangewezen Vogelrichtlijngebieden geldt ook het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en het daarmee samenhangende toetsings- en afwegingskader, zoals in artikel 6 van de Habitatrichtlijn is opgenomen.

Habitatrichtlijn

De Europese Habitatrichtlijn is complementair aan de Vogelrichtlijn en richt zich op de bescherming van bijzondere planten- en diersoorten (uitgezonderd vogels) en hun leefgebieden.

De in de Habitatrichtlijn genoemde maatregelen zijn gericht op:
het behoud van natuurlijke habitat en ecosystemen;

- de bescherming van leefgebieden van bepaalde dieren en planten.

Met de richtlijn wordt getracht een Europees ecologisch netwerk tot stand te brengen (Natura 2000), zodat migratie van planten- en diersoorten binnen de EU mogelijk wordt gemaakt.

Zowel voor soorten als natuurlijke habitat kunnen door de lidstaten SBZ's aangemeld worden (gebieden van communautair belang). Deze moeten door de Europese Commissie worden goedgekeurd.

Activiteiten die de soorten en habitat binnen een SBZ aantasten zijn verboden.

Tevens moeten de milieueffecten van deze activiteiten worden beoordeeld. Wanneer een activiteit van groot openbaar belang (activiteit i.v.m. menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of verbetering van het milieu) is, kan in sommige gevallen ontheffing worden verleend. Wel moeten dan respectievelijk mitigerende en/of compenserende maatregelen worden genomen.

In bijlage I van de Habitatrichtlijn wordt de beschermde habitat genoemd. In bijlage II zijn de planten- en diersoorten genoemd, waarvan de habitat beschermd moet worden om deze soorten in stand te houden. Een aantal van deze soorten heeft een prioritaire status, wat inhoudt dat niet alleen de soort, maar ook de leefomgeving hiervan als beschermd beschouwd moet worden.

In bijlage IV worden de soorten genoemd die strikte bescherming genieten. Het is verboden deze soorten te doden, te vangen, te verontrusten of hun habitat aan te tasten. Dit geldt niet alleen binnen de SBZ's, maar ook daar buiten. Veel soorten uit bijlage IV zijn ook genoemd in bijlage II.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet is een gebiedsbeschermingswet, waarin de aanwijzing van gebieden als 'Beschermd natuurmonument' is geregeld. In de beschermde gebieden zijn handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of planten en dieren verboden zonder vergunning.

In 1998 is de Natuurbeschermingswet herzien. Sindsdien is het voor de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) mogelijk beschermde landschapsgezichten aan te wijzen, alsmede gebieden die wegens internationale verplichtingen beschermd moeten worden (SBZ's). Daarnaast heeft het Rijk een aantal beschermingstaken gedelegeerd aan de provincies (o.a. verlenen van vergunningen).

In 2005 is de Natuurbeschermingswet gewijzigd. Het doel van deze wijziging is de gebiedsbeschermingscomponent van de Vogel- en Habitatrichtlijn beter te verankeren in de Nederlandse natuurwetgeving.

De nieuwe Natuurbeschermingswet bestaat uit drie onderdelen:
aanwijzing van vogel- en habitatrichtlijngebieden (artikel 10a);

- beheer van deze gebieden (artikel 19a, 19b en 19c);
- toetsen van plannen, projecten en andere handelingen in of nabij deze gebieden (artikel 19d, 19e, 19f, 19g en 19h).

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is gericht op de bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten en is sinds 1 april 2002 in werking. Het is een raamwet hetgeen inhoudt dat alleen de hoofdlijnen zijn opgenomen. De uitwerking van deze hoofdlijnen is geregeld in aparte besluiten en regelingen.

De Flora- en faunawet is ontstaan uit een aantal Nederlandse soortbeschermingswetten (Vogelwet 1936, Wet Bedreigde Uitheemse Dier- en Plantensoorten, Jachtwet, Nuttige dierenwet 1914 en hoofdstuk V van de Natuurbeschermingswet) en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Deze Europese soortbescherming heeft met de Flora- en faunawet een Nederlandse vertaling gekregen en vervangt deze. Ook de Nederlandse soortbeschermingswetten zijn vanaf de inwerkingtreding vervangen door de Flora- en faunawet.

Hoofdstuk II (artikel 3, eerste en tweede lid, en artikel 4, eerste, tweede en derde lid) van deze wet bevat bepalingen aangaande de aanwijzing van beschermde planten- en diersoorten. De aanwijzing op nationale gronden heeft plaatsgevonden bij Algemene Maatregel van Bestuur (Staatsblad 523 28 november 2000, Staatscourant 13 maart 2002). Internationaal gezien zijn bij ministeriële regeling de soorten overgenomen uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn.

Uitgangspunt in de Flora- en faunawet is het "nee-tenzij"-beginsel. Beschermen staat voorop, ingrijpen is bij uitzondering mogelijk. Het beschermen van soorten wordt door de wet op twee manieren mogelijk gemaakt:

1) Het verbieden van een aantal handelingen die is voor beschermde planten of dieren.

Op basis van artikel 8 is het verboden om beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen. De artikelen 9 tot en met 12 zijn gericht op het beschermen van diersoorten. Hierin staat beschreven dat het verboden is beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9), opzettelijk te verontrusten (art. 10), nesten, holen, andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11) en eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art 12).

2) Het aanwijzen van kleine terreinen of objecten als beschermde leefomgeving.

Hoofdstuk IV bepaalt dat Gedeputeerde Staten de mogelijkheid hebben om plaatsen die van grote betekenis zijn voor een beschermde planten- of diersoort aan te wijzen als beschermde leefomgeving.

Op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet kan ontheffing worden verleend voor handelingen die in strijd zijn met de verboden uit de wet. Per 23 februari 2005 is het een en ander veranderd ten aanzien van de ontheffingen voor de Flora- en faunawet. Aanleiding hiervoor is het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met de wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere aanwijzingen (AMvB artikel 75).

Met de komst van AMvB artikel 75 is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Dat scheelt het doorlopen van de tijdrovende ontheffingsprocedure. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Kort gezegd komt de regeling hierop neer:

Als uw werkzaamheden vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling, geldt in veel gevallen een vrijstelling. Er zijn twee soorten vrijstellingen:

- 1) een algemene vrijstelling (voor algemene soorten, deze zijn opgenomen in tabel 1);
- 2) een vrijstelling op voorwaarde dat u handelt conform een goedgekeurde gedragscode (voor zeldzamer soorten, opgenomen in tabel 2, en alle vogels).

Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling. Als uw werkzaamheden niet vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling en er is een reële kans van schade aan beschermde dieren of planten, dan moet vooraf een ontheffing worden aangevraagd.

Voor zeldzame soorten (deze zijn opgenomen in tabel 3) is ten aanzien van de genoemde werkzaamheden geen vrijstelling van toepassing en moet ook ontheffing worden aangevraagd.

Rode lijsten

Op Rode lijsten staan soorten die worden bedreigd in hun voortbestaan. In Nederland is inmiddels voor negen soortgroepen een Rode lijst gepubliceerd in de Staatscourant:

- vogels
- dagvlinders
- zoogdieren
- reptielen en amfibieën

- paddenstoelen
- libellen
- krekels en sprinkhanen
- korstmossen
- zoetwatervissen.

De Rode lijsten komen voort uit het Verdrag van Bern. Dit verdrag vraagt bijzondere aandacht voor soorten die met uitsterven worden bedreigd en kwetsbaar zijn. Rodelijstsoorten genieten geen wettelijke bescherming. Wel is in de Flora- en faunawet (artikel 7) wettelijk vastgelegd dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en onderzoek naar deze soorten bevordert. Provinciale en gemeentelijke overheden en terreinbeherende instanties worden geacht om rekening te houden met de Rode lijsten bij het uitvoeren van beheer en het formuleren van beleid.

BIJLAGE 2: FOTO'S PROJECTGEBIED

Akker van projectgebied Goudswaard

Watergang aan westzijde projectgebied

Watergang aan noordzijde projectgebied

Ref : NC11110400
Datum : 16 juni 2011

BIJLAGE 3: KAART